

Sotsiaalkaitseministri käskkirjaga „Sotsiaaltransporditeenuse korraldusmudelite testimine“ kinnitatava TAT seletuskiri

I Sissejuhatus

Toetuse andmise tingimused (TAT) on välja töötanud Sotsiaalministeerium.

Euroopa Sotsiaalfondi (edaspidi ESF) vahendite kasutamisel perioodil 2014–2020 Eestis on aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 14 nimetatud partnerlusleppe alusel koostatud ning Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud ja Euroopa Komisjoni poolt kinnitatud ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020 (edaspidi *rakenduskava*). Rakenduskava viiakse ellu perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi STS) § 1 lõike 1 punkti 1 alusel.

Vastavalt STS § 12 lõike 3 alusel antud Vabariigi Valitsuse 23.08.2018 korraldusele nr 205 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse meetmete nimekirja“ kinnitamine“ on Sotsiaalministeerium rakendusasutuseks (edaspidi RA) ja Sihtasutus INNOVE rakendusüksuseks (edaspidi RÜ) järgmistele ESFi rahastatavatele meetme tegevustele:

tegevus 1.6.4 „Karjäärinõustamise kättesaadavuse suurendamine“;

tegevus 2.1.1 „Hoiuteenuste ning hoius, hariduses ja rehabilitatsioonis osalemist võimaldavate tugiteenuste (tugiisik, transport) arendamine ja pakkumine suure hooldusvajadusega ning raske ja sügava puudega 0–17-aastastele lastele ning tööandjate töö-, pere- ja eraelu ühildamise alase teadlikkuse tõstmine“;

tegevus 2.1.2 „Lapsehoiukohtade loomine ja teenusepakkumise toetamine 0–7-aastastele lastele“;

tegevus 2.2.1 „Eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele töölesaamist toetavad hoolekandeteenused“;

tegevus 2.2.2 „Asendushoolduse kvaliteedi tõstmine asendushoolduse vormide mitmekesistamise, tugiteenuste ja järelhoolduse arendamise kaudu“;

tegevus 2.2.3 „Tugiteenus vanglast vabanenutele“;

tegevus 2.3.1 „Alkoholi liigtarvitamise varase avastamise ja nõustamise teenuse ning alkoholisõltuvuse raviteenuse arendamine ning osutamine“;

tegevus 3.1.1 „Töövõime toetamise reformi sihtrühmale tööturuteenuste ja neid toetavate teenuste arendamine, juurutamine ja osutamine, et säilitada töökohta või leida uut tööd“;

tegevus 3.1.2 „Tööandjaid ja töötajaid toetavad tegevused töötingimuste edendamiseks“;

tegevus 3.1.3 „Töövõime toetamise reformi elluviimine, spetsialistide koolitamine tööks vähenenud töövõimega inimestega, tegevusi toetava institutsioonidevahelise koostöö ja vajaliku andmevahetuse arendamine ning avalikkuse teavitamine“;

tegevus 3.2.1 „Tööturuteenuste laiendamine uutele sihtrühmadele ja uute tööturuteenuste pakkumine“.

Käesoleva käskkirjaga kehtestatakse meetme 2.2 „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ tegevuse 2.2.1 „Eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele ning nende pereliikmetele töölesaamist toetavad hoolekandeteenused“ raames TAT „Sotsiaaltransporditeenuse korraldusmudelite testimine“.

TAT sisaldab eesmärkide ja tegevuste kirjeldust, eelarvet, toetatavate tegevuste sihtrühma, näitajaid indikaatoreid, mõju läbivatele teemadele, rakendamise tingimusi ning riskide hindamist.

TAT-s on toetuse saaja Sotsiaalministeerium, aga kulused toetuse saajal ei teki. Tegevusi viivad ellu TAT partnerid, kes teevad hankeid vedude korraldamiseks. Operaatoriteenuse korraldamiseks hangitakse vajaduse korral turul juba pakutav lahendus (nt IT-platvorm) koos või ilma teenuse osutamiseta. Teenuse saajad on erivajadusega või toimetulekuraskustes (silmas ei peeta majanduslikku toimetulekut) inimesed. Kui teenuse saajaks on isik, kes on noorem kui 17-aastane, kantakse seire arvestuses osalejate aruandesse hoolduskoormusega inimene.

TAT on koostanud rahvusvahelise kaitse poliitika juht Triin Raag (tel 626 9223, triin.raag@sm.ee), hoolekande osakonna nõunik Terry Ney (tel 626 9748, terry.ney@sm.ee) ning strateegia ja eelarve osakonna peaspetsialist Ingrid Mangulson (tel 626 9208, ingrid.mangulson@sm.ee).

TAT vajalikkuse põhjendus

TAT vajalikkuse põhjendus on esitatud TAT punktis 1.2.3. Seletuskirjas seda uuesti üle ei korrata.

II TAT sisu

TAT kinnitatakse sotsiaalkaitseministri käskkirjaga STS § 16 lõike 1 alusel.

TAT sisaldab kaheksat peatükki:

1. peatükk „Toetuse andmise tingimuste kirjeldus“;
2. peatükk „Tegevuste kirjeldus tulemuste saavutamiseks“;
3. peatükk „Näitajad“;
4. peatükk „Toetuse andmise tingimuste mõju läbivatele teemadele“;
5. peatükk „Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, toetuse andmise tingimuste ja avatud taotlusvoorudega“;
6. peatükk „Seos valdkondlike arengukavadega“;
7. peatükk „Toetuse andmise tingimuste rakendamine“;
8. peatükk „Riskide hindamine“.

TAT sisule eelnevad mõisted. Vajaduse korral taasesitatakse õigusaktide termineid, mida konkreetsetes TAT-s kasutatakse. Kui terminit kasutatakse õigusaktides seni sätestatust erinevas tähenduses või kui terminit ei ole varem õigusaktis sätestatud, esitatakse termini sisu.

TAT tegevuste detailne kirjeldus (lisa 1 vorm A) ja eelarve kulukohtade kaupa (lisa 1 vorm B) kinnitatakse kogu perioodiks. Detailne kirjeldus sisaldab 2. peatükis nimetatud tegevuste elluviimiseks konkreetseid etappe ja nende vajaduse selgitusi ning näitajaid. Kogu TAT eelarve on näidatud 1. peatüki punktis 1.2.4. Aastate kaupa on eelarve näidatud vormi B finantsplaanis. Selline TAT ülesehitus annab piisava paindlikkuse tegevuste planeerimisel ja ülevaate, mida konkreetsetelt ühe või teise tegevuse raames tehakse, ning aitab ära hoida vaidlusi elluviidavate tegevuste abikõlblikkuse küsimuses. Samuti aitab see elluviijal analüüsida, kas tõhusama tulemuse saamiseks oleks vaja tegevusi muuta, lisada või ära jätta. See aitab kaasa paremale finantsjuhtimisele, kuna on võimalik varakult näha kitsaskohti, sh vahendite üle- või alaplaneerimist.

1. peatükk „TAT kirjeldus“

TAT kirjeldus koosneb kahest osast. Esimeses osas sätestatakse prioriteetse suuna ja meetme nimetus, meetme eesmärgid ja tulemus. Punkti 1.1.2 on lisatud rakenduskava tulemusnäitajad. Teine osa kirjeldab konkreetse TAT eesmärki, tulemust, sihtrühma ja eelarvet ning olukorda, millest tingitult TAT tegevusi ellu viiakse.

TAT eesmärk on ühistranspordiga integreeritud ja ühtlaselt korraldatud sotsiaaltransporditeenuse pakkumise tulemusena suurendada erivajadustega, hoolduskoormusega ja toimetulekuraskustes inimeste osalemist igapäevaelus ning tööturul.

2. peatükk „Tegevuste kirjeldus tulemuste saavutamiseks“

Selles peatükis kirjeldatakse tegevusi TAT eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks. Iga tegevuse juures näidatakse sihtrühm, tegevuse üldajaraam ja elluviija.

Kuna sotsiaaltransporditeenuse arendamisel ja osutamisel on oluline kohalike omavalitsuste (edaspidi KOV) koostöö ning teenuse osutamine mitme KOV-i koostöös on efektiivsem, on TAT

partneritena kaasatud neli ühistranspordikorraldajat (MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskus, MTÜ Kagu Ühistranspordikeskus, MTÜ Pärnu Ühistranspordikeskus ja Saaremaa Vallavalitsus), mis koondavad enda alla oma piirkonna KOV-id. MTÜ Kagu Ühistranspordikeskus osaleb katseprojektis koostöös kaheksa KOV-iga (Kanepi, Antsla, Põlva, Röpina, Setomaa, Rõuge ja Võru vald ning Võru linn), MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus kaasab katseprojekti seitse KOV-i (Pärnu linn ning Saarde, Tori, Kihnu, Häädemeeste, Lääneranna ja Põhja-Pärnumaa vald), MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskus kaasab kolm KOV-i (Viljandi vald, Viljandi linn ja Põhja-Sakala vald) ja Saaremaa Vallavalitsus viib katseprojekti ellu ühes KOV-is. Konkreetsete partnerite valikut on selgitatud käesoleva seletuskirja V peatükis.

Ühistranspordikeskuste (edaspidi ÜTK) näol on riik loonud kompetentsikeskused, mille kaudu saab efektiivselt ja professionaalsel tasemel osutada transporditeenust. TAT partnerite ülesanne on korraldada erivajadusega inimestele sobivate vedude planeerimiseks veoteenuse hankeid (sh kohandatud autod või bussid) ning integreerida võimalikult palju sõite omavahel ja juba toimiva ühistranspordiga. Samuti on TAT partnerite ülesanne korraldada inimesele võimalikult lihtne sotsiaaltransporditeenuse tellimise võimalus. Sotsiaaltransporditeenuse korraldamisel jääb teenuse saamise vajaduse ja õiguse ning teenuse mahu hindamise kohustus KOV-ile.

Katseprojektide raames on toetatavad tegevused:

- projekti juhtimine;
- operaatorteenuse korraldamine (sh vajaduse korral operaatorteenuse osutamiseks vajaliku IT-lahenduse kasutamine). Operaatorteenuse raames võetakse vastu teenust saama õigustatud isikute tellimused, sisestatakse need ja planeeritakse sõidud, korraldatakse reise efektiivsemat ja tasuvamat planeerimist ning tagatakse vedude korraldaja ja õigustatud inimeste vaheline infovahetus. Operaatorteenuse korraldamiseks võivad TAT partnerid võtta tööle neid ülesandeid täitva inimese ning vajaduse korral kasutada mõnda juba olemasolevat sõitude planeerimise IT-lahendust või teevad TAT partnerid hanke operaatorteenuse pakkuja leidmiseks;
- veoteenuse korraldamine (vedude hankimine). Veoteenuse osutaja leidmiseks korraldavad TAT partnerid hanked. Veoteenuse osutaja pakutav teenus peab vastama TAT partnerite ja Sotsiaalministeeriumi poolt sätestatud tingimustele. Näiteks peab veoteenuse osutaja tagama vajaduse korral kliendi abistamise sõidukisse sisenedes ja sõidukist väljumisel, pakkuma sõidukeid, millega on võimalik teenindada erinevate tegevuspiirangutega inimesi.

Kuna igal partneril on võimalus katseprojekt ellu viia oma maakonna vajadusi ja eripärasid arvestades, lepatakse tegevuste detailsed tingimused kokku iga partneriga eraldi sõlmitavas koostöökokkuleppes.

Olemasolevat sotsiaaltransporditeenuse korraldust ja katseprojekti tulemusi analüüsid tehakse otsus, kuidas oleks kõige mõistlikum sotsiaaltransporditeenuse korraldamisega tulevikus edasi minna. Moodustatakse juhtrühm, kuhu kuuluvad Sotsiaalministeeriumi, Rahandusministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi esindajad. Juhtrühma rolliks on katseprojekti edenemise jälgimine, soovitude tegemine ning projekti lõppedes võimalike sotsiaaltransporditeenuse pakkumise mudelite seast sobivaima valimine.

3. peatükk „Näitajad“

TAT näitajad aitavad mõõta TAT eesmärkide saavutamist nii kvalitatiivselt kui kvantitatiivselt. Selles peatükis esitatakse rakenduskava väljundinäitajad, TAT-spetsiifilised väljundinäitajad tegevuste kaupa, nende baastasemed (kui on määratud), sihttasemed aastateks 2018 ja 2023 ning selgitus, kuidas TAT näitajad panustavad rakenduskava näitajasse.

Käesolev TAT panustab otseselt rakenduskava väljundinäitajasse „Hoolekandeteenuste saajate arv“. Lisaks käesolevale TAT-le panustavad nimetatud näitajasse avatud taotlusvoorude projektid ning TAT „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“. Samuti panustab TAT rakenduskava tulemusnäitajatesse, milleks on „Osalejad, kes 6 kuud pärast hoolekandeteenuse saamise algust on

tööturul“ ning „Osalejate suhtarv, kes said aasta jooksul ESFist toetatud hoolekandeteenuseid ning kelle toimetulek seeläbi paranes või kelle puhul välditi ööpäevaringsele institutsionaalsele teenusele suundumist“.

4. peatükk „TAT mõju läbivatele teemadele“

Selles peatükis selgitatakse millist mõju omavad TAT tegevused rakenduskavas esitatud läbivatele teemadele. Hinnatud on TAT mõju järgmistele teemadele:

- regionaalareng
- keskkonnahoid ja kliima

ESFist toetatavate tegevuste puhul on vaikumisi märgitud kõigis meetme tegevustes „ei“. Hinnang põhineb perioodi 2014–2020 Euroopa Liidu vahendite kasutamise partnerlusleppe ja ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandel.

- infoühiskond
- riigivalitsemine
- võrdsed võimalused, sh on eraldi hinnatud panust:
 - soolisse võrdsusesse;
 - võrdsesse kohtlemisse.

5. peatükk „Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, TAT-de ja avatud taotlusvoorudega“

Peatüki eesmärk on kirjeldada, kuidas on TAT seotud teiste sama meetme raames elluviidavate TAT-dega ja avatud taotlusvooruga, milline on nende vastastikune mõju ja mil määral on nad omavahel seotud.

Avatud taotlusvoorude raames rahastatakse järgmisi teenuseid: koduhooldusteenus, hooldusteenus (päeva- ja intervallteenus), tugiisikuteenus, isikliku abistaja teenus ja uuenduslikud sotsiaalteenused.

6. peatükk „Seos valdkondlike arengukavadega“

Kirjeldatakse TAT seotust arengukavadega, tuues välja peatükid või punktid, mis on aluseks TAT tegevustele või millesse tegevused panustavad.

7. peatükk „TAT rakendamine“

Peatükk koosneb kaheksast alapeatükist:

- 7.1 „Toetuse saaja ja partneri kohustused“;
- 7.2 „Kulude abikõlblikkus“;
- 7.3 „Riigiabi ja vähese tähtsusega abi“;
- 7.4 „Toetuse maksmine“;
- 7.5 „Toetuse andmise tingimuste muutmine“;
- 7.6 „Toetuse kasutamisega seotud teabe ja seirearuannete esitamine“;
- 7.7 „Finantskorrektsioonid“;
- 7.8 „Vaiete menetlemine“.

7.1. Toetuse saaja ja partneri kohustused

Lisaks TAT-s sätestatule kohalduvad toetuse saajale kõik STS-is ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Muu hulgas tuleb olulist tähelepanu pöörata riigihangete seaduse järgimisele.

Toetuse saaja on kohustatud koguma TAT-s osalejate kohta nõutavad andmed vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 (edaspidi *ühissätete määrus*) artikli 125 lõike 2 punktile e. Osalejate andmeid kogutakse lisa 2 vormi C alusel, mis tuleb esitada koos seirearuandega

vähemalt üks kord aastas seisuga 31.12.

RA-le esitatakse TAT järgmis(t)e eelarveaasta(te) detailne tegevuste kirjeldus ja sellele vastav eelarve kinnitamiseks jooksva aasta 1. novembriks. RA nõudmisel on TAT elluviija kohustatud esitama TAT eelarve jagunemise aastate ja eelarveartiklite kaupa. Vastav nõue on vajalik sisendina riigieelarve ja tööplani planeerimise protsessis.

Toetuse saaja on kohustatud RA-le esitama igal kuul eelarve täitmise aruande. RA on aruandekohustuslik tema vastutusalas olevate meetmete või meetme tegevuste elluviimises ning sellest eraldatud toetuse kasutamises, mistõttu on vajalik tihedamini kui kaks korda aastas (seirearuannete esitamise tähtajad) seirata vahendite kasutamist ning vajaduse korral sekkuda (ala- või ülekasutamine) TAT elluviimisse.

Peale TAT kinnitamist tuleb RÜ-le esitada väljamaksete prognoos 15 tööpäeva jooksul. Igal aastal tuleb väljamaksete prognoos järgmise eelarveaasta kohta esitada 10. detsembriks või 10 tööpäeva jooksul peale lisa 1 vormide A ja B kinnitamist. Kui väljamaksetaotlused erinevad rohkem kui 25% esitatud prognoosist, tuleb toetuse saajal esitada uus väljamaksete prognoos järele jäänud eelarveaasta kohta. Prognoosi esitamise nõue on tingitud rahandusministri 10.09.2014 määruse nr 30 „Kassalise teenindamise eeskiri” §-st 17, mille alusel peab RÜ omakorda esitama Rahandusministeeriumile prognoosi väljamaksmisele minevate summade kohta.

Kui ESFist rahastatud tegevuste tulemusel teenitakse TAT abikõlblikkuse perioodil tulu, kohaldatakse puhastulu arvestamiseks ühissätete määruse artikli 65 lõiget 8, mille kohaselt tuleb TAT abikõlblikke kulusid korrigeerida TAT abikõlblikkuse perioodi jooksul teenitud puhastulu võrra hiljemalt TAT lõppmakse esitamisel. TAT abikõlblikke kulusid vähendatakse teenitud puhastulu summa osa võrra, mis vastab abikõlblike kulude proportsioonile TAT kogukuludest. Puhastulu ei mõjuta abikõlblike kulude mahtu siiski ühissätete määruse artikli 65 lõikes 8 nimetatud juhtudel (sh tegevustele, millele kehtivad riigiabi reeglid). Kui abikõlblikud kulud jäävad alla 100 000 euro, siis tulu teenimist ei pea jälgima.

Puhastulu on ühissätete määruse artikli 61 lõike 1 tähenduses TAT arvestusperioodil tarbijalt TAT vara abil osutatud teenuse või loodud toote müügi eest saadud rahaline laekumine, sh TAT vara müümise või kasutamise eest saadud rahaline laekumine, millest on lahutatud tegevus- ja lühiajalise TAT vara asenduskulud. Puhastulule liidetakse TAT tulemusena saadav kokkuhoid tegevuskuludes, v.a juhul, kui kokkuhoiu võrra vähenevad TAT muud sissetulekud (riigi- või erasektori toetus).

Dokumentide säilitamisel tuleb lähtuda STS §-st 35, kus reguleeritakse dokumentide säilitamise kohustust kooskõlas ühissätete määruse artikli 140 lõikes 1 nimetatud võimalustega. Kui dokumentide säilitamistähtaeg lõpeb, kuuluvad kogutud või ülesannete täitmisel tekkinud andmed, sealhulgas isikuandmed, ja dokumendid hävitamisele, välja arvatud juhul, kui need tuleb üle anda Rahvusarhiivile.

STS § 35 lõikes 2 sätestatud kord on sõnastatud toetuse saaja vaates. Kuna toetuse saaja jaoks loetakse kulu abikõlblikuks seaduse kohaselt vaid siis, kui RÜ on maksetaotluses nimetatud kulu abikõlblikuks lugenud ja toetuse välja maksnud (sh tasaarveldanud), hakkab säilitamisaja arvamine just RÜ poolt kulu või terve TAT kulude abikõlblikuks lugemisest.

TAT kõikide abikõlblike kulude dokumentide säilitamise nelja-aastane tähtaeg algab viimase kulu 30. juuni seisuga abikõlblikuks lugemise aasta 31. detsembrist. Seega, kui TAT viimane kulu loeti abikõlblikuks näiteks 4. oktoobril, algab säilitamistähtaeg järgmise aasta 31. detsembrist. TAT elluviija jaoks muutub tähtaeg lühemaks võrreldes STS-is 2007–2013 sätestatud ühtse tähtajaga, milleks on 31.12.2025.

STS § 35 lõike 4 kohaselt katkeb dokumentide säilitamistähtaeg vastavalt ühissätete määrusele vaide- ja kohtumenetluse ajaks või kui nii on nõudnud Euroopa Komisjon. Tähtaeg saab katkeda 30.

juuni seisuga RÜ poolt abikõlblikuks loetud kulu või lõpetatud TAT korral, kui kontrolli või auditi tulemusel on alanud vaide- või kohtumenetlus.

7.2. Kulude abikõlblikkus

Kulu on abikõlblik, kui see on põhjendatud, tekib ja makstakse TAT abikõlblikkuse perioodil ning on kooskõlas Euroopa Liidu ja riigisisese õigusega.

Abikõlblike kulude määratlemisel tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse 01.09.2014 määrusest nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ (edaspidi *ühendmäärus*).

TAT punktis 7.2.3 on täpsustatud abikõlblike kulusid. Kuna suletud loetelu abikõlblikest kuludest luua ei ole võimalik ega mõistlik, hindab konkreetsete kulude abikõlblikkust RÜ maksetaotluste menetlemisel tavalises korras. Kõikide TAT partneritega (ÜTK) sõlmitakse eraldi lepingud ja lepingutes sisalduvad täiendavad abikõlblike kulude piirangud. Päevaraha ning mootorsõiduki kasutamise kulu on abikõlblik ÜTK projektijuhile.

TAT punktis 7.2.4 on nimetatud mitteabikõlblikud kulud, mida ühendmääruses ei ole nimetatud. Käesolevas TAT-s on täpsustatud tingimusi mootorsõiduki liisimisel või rentimisel ning isikliku sõiduvahendi kasutamisel tehtavaid kulusid, samuti on keelatud hoonestatud ja hoonestamata maa, kinnisvara ja mootorsõiduki ost. Lisaks on abikõlblik ainult personali (TAT otsene personal ja TAT administreeriv personal juhul, kui nende kulu ei hüvitata ühtse määra alusel) toitlustuskuludelt tasutav erisoodustumaks, mis on otseselt seotud TAT tegevustega (teabepäevad, koolitused). Kuna tegemist on struktuurivahendite kasutamisega, on lubatud väliskoolitused ELi ja Euroopa Majanduspiirkonna riikides ning Šveitsis.

TAT kulud jagunevad otsesteks ja kaudseteks kuludeks. Kaudseteks kuludeks loetakse TAT üldkulud ja administreerimisega seotud personalikulud.

Üldkuludeks loetakse (ühendmäärus § 9 lg 5):

- 1) kulud bürooartevetele;
- 2) sidekulud, sealhulgas interneti-, telefoni- ja postikulu;
- 3) infotehnoloogia kulud, sealhulgas kontoritehnika rentimine või liisimine ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldamine ja remontimine;
- 4) kütte-, vee- ja elektrikulud ning ruumide koristamisega seotud kulud;
- 5) ruumide rentimine;
- 6) valveteenus;
- 7) maamaks;
- 8) projektiga seotud pangakonto avamise ja haldamise kulud ning makse ülekandetasu, juhul kui projekti jaoks on eraldi pangakonto;
- 9) riigisisese lähetusega seotud kulu tehnilise abina toetuse andmisel.

Administreerimisega seotud personalikulud on (ühendmäärus § 9 lg 6):

- 1) raamatupidamine;
- 2) sekretäri- ja personalitöö;
- 3) hankespetsialisti tegevus;
- 4) haldustöötaja tegevus;
- 5) infotehnoloogi tegevus;
- 6) muu abistav töö.

Vastavalt ühendmääruse § 4 punktile 7 on üldkulud abikõlblikud ainult lihtsustatud hüvitamisviiside alusel. TAT-s on lubatud kasutada ühtse määra alusel kaudsete kulude hüvitamist. Ühtse määra rakendamisel ei töönda TAT elluvijja kaudseid kulusid, st kuludokumente, kulude tasumist tõendavaid dokumente ega kulu aluseks olevaid arvestusmeetodikaid TAT elluvijja RÜ-le koos maksetaotlusega

ei esita. Samuti ei kontrollita kaudsete kulude aluseks olevaid kulusid paikvaatluse ega TAT auditi käigus. Sellest tulenevalt ei pea osalise tööajaga struktuurivahendeid rakendav TAT elluviija pidama tööajatabeleid TAT administreeriva personali üle. Samuti ei pea TAT elluviija raamatupidamisarvestuses eristama ühtse määra alusel hüvitatud kaudsete kulude aluseks olevate kuludokumentide abikõlblikke summasid.

Kaudsed kulud moodustavad 15% TAT otsestest personalikuludest. Kui üldkulude hüvitamist ei taotleta, on abikõlblikud ainult administreeriva personali kulud tavakorras ehk kuludokumentide alusel.

7.3. Riigiabi ja vähese tähtsusega abi

Käesoleva TAT raames antav toetus ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi, kuna elluviija ega TAT partnerid ei tegele selle TAT raames majandustegevusega. Veoteenuse pakkujad leitakse hankemenetluse kaudu, mille tulemusena osutatakse sellist teenust turuhinnaga, mis välistab eelise ja seega ka riigiabi veoteenuse osutajale.

7.4. Toetuse maksmine

Toetuse väljamaksmine toimub ühendmääruse §-de 11–15 alusel.

Toetuse väljamaksmise tingimuseks on TAT elluviija poolt RÜ-le esitatud väljamaksete prognoos. Esimese eelarveaasta väljamaksete prognoosi esitab TAT elluviija 15 tööpäeva jooksul peale TAT kinnitamist. Iga-aastane väljamaksete prognoos esitatakse kümne tööpäeva jooksul peale lisa 1 vormide A ja B kinnitamist. Kui väljamaksetaotlused erinevad 25% esitatud prognoosist, tuleb TAT elluviijal esitada uus väljamaksete prognoos järele jäänud eelarveaasta kohta.

Maksetaotlusi võib esitada vastavalt nimetatud prognoosile vähemalt üks kord kvartalis, kuid mitte sagedamini kui üks kord kuus.

Toetuse väljamaksed teostatakse proportsionaalselt omafinantseeringuga. Praktikas tähendab see seda, et maksmisele kuuluv toetuse summa arvutatakse vastavalt sätestatud toetuse protsendile maksetaotlusega esitatud abikõlblikest kuludest. Toetuse summa leidmine muu proportsiooni alusel ei ole lubatud. Toetuse ja omafinantseeringu proportsioon on kinnitatud TAT punktis 1.2.4.

Punktis 7.3.9 on loetletud olukorrad, millal RÜ-l on õigus maksetaotluse menetlemine osaliselt või täielikult peatada. Uudsenä on perioodil 2014–2020 lisandunud korraldusasutuse (edaspidi KA) õigus toetuse väljamaksmine keelata. KA võib vastavalt asjaoludele kohustada RÜ-d toetuse maksmine peatada või keelata RÜ-l makset teha. KA esitab RÜ-le motiveeritud otsuse. RÜ teavitab toetuse saajat ja palub tal maksetaotlust korrigeerida või esitada täiendavaid tõendeid või selgitusi. Puuduse likvideerimise järel jätkatakse maksetaotluse menetlusega. Kui toetuse saaja puudusi ei likvideeri, teeb RÜ finantskorrektsiooni. Kui puudus tuleneb RÜ toimingust, likvideerib puudused RÜ. Toetuse saaja või RÜ selgituse, esitatud informatsiooni või täiendavate tegevuste põhjal võib KA peatamise tühistada ning maksetaotluse menetlemisega jätkatakse.

KA-l on õigus vajaduse korral kontrollida kulude abikõlblikkust ja abikõlblike kulude aluseks olevaid dokumente, sest RÜ kontrollib ühissätete määruse artikli 125 lõike 5 punktis a nimetatud kulude abikõlblikkust vahendusametis. Seega peab KA olema veendunud, et KA enda poolt mittetäidetavat ülesannet täidetakse korrektset.

KA võib kohustada RÜ-d maksetaotluse menetlemise peatama ka siis, kui sertifitseerimisamet ei nõustu RÜ poolt abikõlblikuks loetud kulu lisamisega ühissätete määruse artikli 126 punktides a ja b nimetatud Euroopa Komisjonile esitatavasse maksetaotlusesse ja aruandesse või kui Euroopa Komisjon peatab maksed Eestile. Tegemist on erandkorras rakendatava võimalusega, mille võib tingida eelnimetatud põhjustel toetuse Euroopa Komisjonilt mittelaekumine. Euroopa Komisjonilt

toetuse mittelaekumine ei tähenda automaatselt riigisisest toetuse maksete peatamist, kuid KA võib sellise otsuse teha, kui:

- 1) kulude abikõlblikkust kontrolliva asutuse (nt RÜ) tööprotsesside puudused on niivõrd olulised, et RÜ poolt toetuse saajatele maksete jätkamine võib tähendada olulise finantskahju tekkimist;
- 2) riigieelarveliste vahendite piiratuse tõttu ei ole võimalik riigieelarveliste vahendite arvelt maksetega jätkata.

Kui TAT-s osaleb partner, esitab partneri kulude kohta kuludokumendid RÜ-le TAT elluviija, kes vastutab dokumentide õigsuse ja kulude abikõlblikkuse eest, samuti toetuse edasikandmise eest TAT-s osaleva isiku kontole.

7.5. TAT muutmine

TAT-d on lubatud muuta kõige rohkem üks kord kuue kuu jooksul objektiivsete asjaolude ilmnemisel, välja arvatud RÜ nõusolekul. Muudatusvajadused peavad olema motiveeritud ja aitama kaasa TAT edukale elluviimisele. Tihedamini kui üks kord kuue kuu jooksul ei ole TAT muutmine mõistlik, arvestades muutmisprotsessi ajamahukust ning sellega kaasnevat halduskoormust. TAT-d peavad põhinema põhjalikel analüüsidel ja planeerimisel, välistades sagedaste paranduste vajaduse. Samuti peavad olema vajalikud muudatused põhjendatud ja läbi kaalutud.

RA-l on õigus TAT-d muuta, kui selgub, et see on vajalik TAT edukaks elluviimiseks või TAT elluviija ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. RA võib muuta TAT tegevuskava, finantsplaani, eelarvet või TAT abikõlblikkuse perioodi. Kui TAT rakendamisel tekib eelarveliste vahendite jääk, võib RA vähendada TAT eelarvet tingimusel, et see ei takista TAT eesmärkide täitmist. Vastav säte on vajalik olukorras, kui on näha, et TAT tegevuste elluviimiseks kulub oluliselt vähem vahendeid, kui oli esialgu planeeritud. Ülejäävad vahendid saab sel juhul operatiivselt suunata vastavalt vajadusele kas sama meetme tegevuse avatud taotlusvoorudesse või teistesse meetme tegevustesse.

RA otsustab TAT muutmise või mittemuutmise 25 tööpäeva jooksul alates taotluse kättesaamisest. Siinkohal tuleb arvestada, et lisaks RA-le tuleb muudatused kooskõlastada RÜ, KA ja valdkondliku seirekomisjoniga. Kogu muutmisprotsess võib aega võtta kuni kolm kuud.

TAT muutmist ei eelda järgmise eelarveaasta tegevuste kirjelduse ja sellele vastava eelarve esitamine ning finantsplaanis (lisa 1 vorm B) näidatud toetuse ja omafinantseeringu muutumine aastati. Viimasel juhul peab olema täidetud tingimus, et TAT kogutoetuse summa ja määr finantsallikati ei muutu.

Lisaks ei eelda TAT muutmist eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades, kui:

- kinnitatud eelarve kuluridasid ei muudeta ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt rohkem kui 15% ja
- muudatuste summa ei ületa ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt 10 000 eurot.

7.6. Toetuse kasutamisega seotud teabe ning vahe- ja lõpparuannete esitamine

TAT elluviija on kohustatud esitama RÜ-le vahearuanDED (lisa 2 vorm A) kaks korda aastas 15. juuniks aruandeperioodi jaanuar–mai kohta ja 20. jaanuariks aruandeperioodi juuni–detsember kohta paberil või elektroonselt digiallkirjastatult. Tinglikult on tegemist poolaasta aruannetega, mille esitamise tähtaeg tuleneb Sotsiaalministeeriumi ja tema allasutuste töökorraldusest. TAT lõpparuanne esitatakse 45 päeva jooksul TAT abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast.

Kui vahe- ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, vahearuanDE esitamist ei nõuta ning esitatakse vaid lõpparuanne. Nii vahe- kui ka lõpparuande esitamiseks on üks vorm.

7.8. Vaiete menetlemine

Vastavalt STS § 51 lõike 2 kolmandale lausele lahendab vaide RA, kui vaie esitatakse RÜ otsuse või toiminguga peale, välja arvatud juhul, kui RA on toetuse andmise tingimuste õigusaktis määranud vaide lahendajaks RÜ. TAT-s on toetuse saajaks Sotsiaalministeerium, kes oleks ka potentsiaalseks vaide esitajaks RÜ ehk SA Innove otsuse või toiminguga peale. Samuti on TAT kohaselt RA-ks Sotsiaalministeerium. See tähendaks STS § 51 lõike 2 kolmanda lause kohaldamisel, et vaide esitamisel vaatab vaide esitanud asutus ise oma vaide läbi. Kuivõrd STS võimaldab vaide menetlemisel teha seadusest erisusi, on kohane sätestada TAT-s, et toetuse saaja vaideid lahendab keegi teine. STS võimaldab vastava kohustuse panna RÜ-le, kes käesoleval juhul on SA Innove.

8. peatükk „Riskide hindamine“

Välja on toodud TAT rakendamise peamised riskid ja nende maandamise meetmed.

III TAT vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

TAT on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

TAT koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, 17. detsember 2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006;

2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1304/2013, 17. detsembri 2013, mis käsitleb Euroopa Sotsiaalfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1081/2006.

IV TAT mõjud

Toetatakse KOV-e sotsiaaltransporditeenuse osutamisel, mistõttu nad saavad pakkuda teenust suuremale hulgale inimestele integreerituna ühistranspordiga ning lähtuvalt piirkondlikust vajadusest. Sotsiaalteenuste osutamise toetamine annab võimaluse muu hulgas vähendada hooldajate hoolduskoormust ning seeläbi aidata neil suunduda või naasta tööturule või suurendada töökoormust, mis omakorda parandab leibkonna majanduslikku toimetulekut ja vähendab vaesusriski.

Teenus on suunatud erivajadustega ja toimetulekuraskustes (v.a majanduslik toimetulek) inimestele. Teenuse osutamise tulemusena paraneb erivajadustega ja toimetulekuraskustes inimestele osutatava sotsiaaltransporditeenuse kättesaadavus. Samuti paranevad erivajadustega ja toimetulekuraskustes inimeste võimalused igapäevaeluga paremini toime tulla nii koduses keskkonnas kui osaleda ühiskonnaelus laiemalt (sh tööturul).

TAT vahenditest rahastatava sotsiaaltransporditeenuse katsetamine nelja ühistranspordi korraldaja poolt annab võimaluse laiemalt analüüsida sotsiaaltranspordi korraldamise süsteemi (sh võrrelda olemasoleva sotsiaaltransporditeenuse korraldamise süsteemiga) ja leida kõige mõistlikum sotsiaaltransporditeenuse korraldamise mudel, mida on võimalik laiendada üle-eestiliseks.

Katseprojekti eesmärk on leida Eestile sobiv lahendus ja mudel sotsiaaltransporditeenuse pakkumiseks. Selleks, et suurendada katseprojekti tulemuste hilisemat kogu Eestis rakendamise tõenäosust, moodustatakse projekti elluviimise ajaks Sotsiaalministeeriumi juurde juhtrühm. Juhtrühma kutsutakse Sotsiaalministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi,

Rahandusministeeriumi jt esindajad. Juhtrühm kohtub neljal korral aastal, mis on sama rütm, kui on planeeritud regulaarsed kohtumised TAT partneritega. Lähtuvalt projekti kulust on juhtrühmal võimalik teha ettepanekuid ja anda soovitusi edasise korralduse kohta, samuti on juhtrühm see, kes valib edasised lahendused. Juhtrühma kohtumiste kõrval toimuvad vähemalt üks kord kvartalis kohtumised TAT partneritega. Kuna sotsiaaltransporditeenuse korraldus on tihedalt seotud ühistranspordi korraldusega, on katseprojekti rakendamiseks Sotsiaalministeeriumi kõrval tihedalt seotud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning Maanteeamet.

V TAT kooskõla valikukriteeriumitega

1. TAT mõju meetme eesmärkide saavutamisele

TAT mõju on kirjeldatud seletuskirja IV peatükis.

2. TAT põhjendus

TAT tegevused aitavad kaasa meetme eesmärgi „Hoolekandeteenuseid saanud erivajadustega, hoolduskoormusega ja toimetulekuraskustes inimeste osalemine tööturul on suurenenud või nende toimetulek on paranenud” saavutamisele. Põhjalik kirjeldus TAT eesmärgist, vajalikkusest ja eesmärgi saavutamiseks tehtavateks tegevustest on esitatud TAT peatükkides 1.2 ja 2.

3. Kuluefektiivsus

Planeeritud eelarve kujunemist on kirjeldatud eelarve seletuskirjas. Eelarve planeerimisel lähtutakse varasematest kogemustest sama tüüpi kulude tegemisel ja seda korrigeeritakse vajaduse korral tarbijahinnaindeksi prognoositava muutusega. Uut tüüpi kulude planeerimisel uuritakse hindasid turult või töötatakse need ise välja.

4. Toetuse saaja ja partnerite suutlikkus projekti ellu viia

TAT rakendajaks on Sotsiaalministeeriumi hoolekande osakond (HKO) kui riikliku hoolekandepoliitika elluviija. HKO viis edukalt ellu 2007–2013 programmiperioodil meetme „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed“ kolm programmi, mille tulemusena osutati töölesaamist toetavaid hoolekandeteenuseid 4041 inimesele, tööle rakendus 1722 inimest ning aktiivsetesse tööturumeetmetesse suunati 1168 inimest¹.

Partnerid:

MTÜ Kagu Ühistranspordikeskus
MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskus
MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus
Saaremaa Vallavalitsus

ÜTK-de ülesanne on korraldada oma piirkonnas ühistransporti ning teha liinivedude hankeid. Varem tegid nendes piirkondades, kus ühistranspordi korraldajat ei olnud, hankeid maavalitsused. ÜTK-d on KOV-ide ja riigi asutatud äri- või mittetulundusühingud, kus riigil ja KOV-idel on enamusotsustusõigus. Kokku on Eestis 11 ühistranspordi korraldajat. Saaremaal ja Hiiumaal ÜTK-d ei moodustatud ning nendes piirkondades jäi ühistransporti korraldama vallavalitsus ise.

Sotsiaalministeerium saatis kõigile ühistranspordi korraldajatele kirja, millega kutsus neid osalema sotsiaaltransporditeenuse korraldamise katseprojekti ning palus lühidalt kirjeldada nende piirkonna katseprojekti sisu ning kinnitada huvi katseprojekt ellu viia, sh korraldada veoteenust ja

¹ Andmed 2013. aasta lõpu seisuga

opereerimisteenust. Sotsiaalministeeriumile laekus nelja ühistranspordi korraldaja sooviavaldus katseprojektis osaleda. Nemad on käesoleva TAT partneriteks.

5. TAT mõju läbivatele teemadele

TAT mõju läbivatele teemadele on kirjeldatud TAT IV peatükis.

VI TAT kinnitamine

TAT kinnitab sotsiaalkaitseminister oma käskkirjaga.

VII TAT kooskõlastamine

TAT saadeti kooskõlastamiseks korraldusasutusele, kes kooskõlastas TATi märkusteta.